

Tạp chí Khoa học và Kinh tế Phát triển
Trường Đại học Nam Cần Thơ

Website: jsde.nctu.edu.vn

Quản lý Nhà nước về bảo vệ môi trường trong phát triển du lịch cộng đồng

Phạm Thị Thúy Liễu^{1*}

¹Khoa Luật Kinh tế - Trường Đại học Vinh

*Người chịu trách nhiệm bài viết: Phạm Thị Thúy Liễu (email: phanthuyliou@gmail.com)

Ngày nhận bài: 15/12/2023

Ngày phản biện: 18/01/2023

Ngày duyệt đăng: 29/01/2024

Title: State management of environmental protection in community tourism development

Keywords: community tourism, environmental protection, state management

Từ khoá: bảo vệ môi trường, du lịch cộng đồng, quản lý nhà nước

ABSTRACT

Vietnam's tourism is developing rapidly, attracted the participation of many organizations, individuals and communities, and many new types of tourism services have been born. In particular, community tourism not only helps people protect ecological environmental resources, but also preserves and promotes unique local cultural features. In the trend of international economic integration is becoming increasingly strong, domestic and regional competition is becoming increasingly fierce, requirements for sustainable development, resource protection issues, and tourism environment are becoming increasingly fierce becomes more and more necessary and urgent. Therefore, in this article the author focused on related contents such as state management, community tourism development and environmental protection.

TÓM TẮT

Du lịch Việt Nam đang phát triển nhanh chóng, đã thu hút sự tham gia của nhiều tổ chức, cá nhân và cộng đồng dân cư, nhiều loại hình dịch vụ du lịch mới ra đời. Trong đó, du lịch cộng đồng không chỉ giúp người dân bảo vệ tài nguyên môi trường sinh thái, mà còn bảo tồn và phát huy những nét văn hoá độc đáo của địa phương. Trong xu thế hội nhập kinh tế quốc tế diễn ra ngày càng mạnh mẽ, sự cạnh tranh trong nước và khu vực ngày càng trở nên gay gắt, yêu cầu về phát triển bền vững, vấn đề bảo vệ tài nguyên, môi trường du lịch ngày càng trở nên cần thiết và cấp bách. Do vậy, trong bài viết này tác giả đã tập trung vào các nội dung liên quan như quản lý nhà nước, phát triển du lịch cộng đồng và bảo vệ môi trường.

1. GIỚI THIỆU

Du lịch là hoạt động đã xuất hiện từ lâu trong lịch sử tồn tại và phát triển của loài người, lúc đầu chỉ là những hiện tượng riêng rẽ và cá biệt, sau đó trở thành một hiện tượng xã hội phổ biến và trở thành nhu cầu của con người. Cùng với sự phát triển kinh tế - xã hội, hoạt động du lịch được mở rộng, phức tạp, đa dạng hơn, đồng thời những quan niệm về du lịch ngày càng hoàn thiện, phản ánh khá đầy đủ nội hàm hoạt động của nó.

Theo định nghĩa của Liên minh các tổ chức lữ hành quốc tế (International Union of Official Travel Organization: IUOTO), du lịch là hành động du hành đến một nơi khác với địa điểm cư trú thường xuyên của mình nhằm mục đích không phải để làm một nghề hay một việc kiếm tiền sinh sống. Trong Tuyên ngôn Malila về du lịch (1980): Du lịch được hiểu như hoạt động chủ yếu trong đời sống của các quốc gia do hiệu quả trực tiếp của nó trên các lĩnh vực xã hội, văn hoá, giáo dục và kinh tế của các quốc gia và trong quan hệ quốc tế trên thế giới. Sự phát triển du lịch gắn với sự phát triển của kinh tế - xã hội của các quốc gia và phụ thuộc vào việc con người tham gia vào nghỉ ngơi và vào kỳ nghỉ, tự do đi du lịch, trong khuôn khổ thời gian tự do và thời gian nhàn rỗi mà du lịch nhấn mạnh tính nhân văn sâu sắc [2].

Tại Việt Nam, khái niệm du lịch được định nghĩa tại Khoản 1 Điều 3 Luật Du lịch năm 2017, theo đó “du lịch là các hoạt động có liên quan đến chuyến đi của con người ngoài nơi cư trú thường xuyên trong thời gian không quá 01 năm liên tục nhằm đáp ứng nhu cầu tham quan, nghỉ dưỡng, giải trí, tìm hiểu, khám phá tài nguyên du lịch hoặc kết hợp với mục đích hợp pháp khác”.

Quan niệm về du lịch cộng đồng được đưa ra khác nhau do vị trí của du lịch dựa vào cộng

đồng tùy theo góc nhìn, quan điểm nghiên cứu. Theo Nicole Hausle và Wolfgang Strasdas (2009) cho rằng: “Du lịch cộng đồng là mô hình phát triển du lịch trong đó chủ yếu là người dân địa phương đứng ra phát triển và quản lý. Lợi ích kinh tế có được từ du lịch sẽ đọng lại nền kinh tế địa phương”. Quan niệm trên nhấn mạnh đến vai trò chính của người dân địa phương trong vấn đề phát triển du lịch ngay trên địa bàn quản lý [6].

Theo Viện Miền núi thì “Du lịch cộng đồng là nhằm bảo tồn tài nguyên du lịch tại điểm du lịch đón khách vì sự phát triển du lịch bền vững dài hạn. Du lịch cộng đồng khuyến khích sự tham gia của người dân địa phương trong du lịch và có cơ chế tạo các cơ hội cho cộng đồng. Du lịch cộng đồng là một quá trình tương tác giữa cộng đồng (chủ) và khách du lịch mà sự tham gia có ý nghĩa của cả hai phía mang lại các lợi ích kinh tế, bảo tồn cho cộng đồng và môi trường địa phương” [6].

Hiện nay có nhiều tên gọi khác nhau có liên quan đến du lịch cộng đồng như: Du lịch dựa vào cộng đồng (Community-Based Tourism); Phát triển cộng đồng dựa vào du lịch (Community-Development in Tourism); Du lịch sinh thái dựa vào cộng đồng (Community-Based Ecotourism); Du lịch có sự tham gia của cộng đồng (Community-Participation in Tourism); Du lịch núi dựa vào cộng đồng (Community-Based Mountain Tourism). Tuy tên gọi khác nhau nhưng có một số vấn đề cơ bản giống hoặc tương đồng về phương pháp tổ chức, địa điểm, mục tiêu vị trí tổ chức phát triển du lịch và cộng đồng [6].

Du lịch cộng đồng là loại hình du lịch được phát triển trên cơ sở các giá trị văn hóa của cộng đồng, do cộng đồng dân cư quản lý, tổ chức khai thác và hưởng lợi. Du lịch cộng đồng là một loại

hành du lịch do chính cộng đồng người dân phối hợp tổ chức, quản lý và làm chủ để đem lại lợi ích kinh tế và bảo vệ được môi trường, thông qua việc giới thiệu với du khách các nét đặc trưng về phong cảnh, văn hóa của địa phương. Mô hình du lịch cộng đồng tạo điều kiện cho du khách trải nghiệm cuộc sống của người dân bản địa với những sinh hoạt rất đời thường và những món ăn dân dã đậm chất địa phương. Mô hình này góp phần thúc đẩy các chiến lược xóa đói giảm nghèo, tạo ra sinh kế, đồng thời khuyến khích vai trò của người dân bản địa trong việc hình thành các sản phẩm du lịch đặc trưng và bảo tồn, phát huy các giá trị truyền thống văn hóa cũng như các di sản thiên nhiên tại địa phương [1].

Bảo vệ môi trường trong phát triển du lịch cộng đồng là mục tiêu phát triển du lịch bền vững. Theo quy định tại Khoản 14 Điều 3 Luật Du lịch năm 2017 “phát triển du lịch bền vững là sự phát triển du lịch đáp ứng đồng thời các yêu cầu về kinh tế - xã hội và môi trường, bảo đảm hài hòa lợi ích của các chủ thể tham gia hoạt động du lịch, không làm tổn hại đến khả năng đáp ứng nhu cầu về du lịch trong tương lai”. Tại Điều 4 Luật Du lịch thì phát triển du lịch cộng đồng phải tuân theo các nguyên tắc, bao gồm: Phát triển du lịch bền vững, theo chiến lược, quy hoạch, kế hoạch, có trọng tâm, trọng điểm; Phát triển du lịch gắn với bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa dân tộc, tài nguyên thiên nhiên, khai thác lợi thế của từng địa phương và tăng cường liên kết vùng; Bảo đảm chủ quyền quốc gia, quốc phòng, an ninh, trật tự, an toàn xã hội, mở rộng quan hệ đối ngoại và hội nhập quốc tế, quảng bá hình ảnh đất nước, con người Việt Nam; Bảo đảm lợi ích quốc gia, lợi ích cộng đồng, quyền và lợi ích hợp pháp của khách du lịch, tổ chức, cá nhân

kinh doanh du lịch; Phát triển đồng thời du lịch nội địa và du lịch quốc tế; tôn trọng và đối xử bình đẳng đối với khách du lịch. Do đó, bảo vệ môi trường để phát triển du lịch cộng đồng là quyền, nghĩa vụ và trách nhiệm của mọi cơ quan, tổ chức, cộng đồng dân cư, hộ gia đình và cá nhân, việc bảo vệ phải phù hợp với quy luật, đặc điểm tự nhiên, văn hóa, lịch sử, cơ chế thị trường, trình độ phát triển kinh tế - xã hội; thúc đẩy phát triển vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi.

Phát triển du lịch cộng đồng phải tuân theo quy định về bảo vệ môi trường du lịch: môi trường du lịch phải được bảo vệ, tôn tạo và phát triển theo hướng xanh, sạch, đẹp, an ninh, an toàn, lành mạnh và văn minh. Quản lý nhà về bảo vệ môi trường để phát triển du lịch cộng đồng phải dựa trên cơ sở pháp lý trực tiếp là pháp luật về du lịch, pháp luật về bảo vệ môi trường và các văn bản pháp lý liên quan; bao gồm tổng thể các quy phạm về pháp luật, do cơ quan nhà nước có thẩm quyền ban hành theo những hình thức, trật tự, thủ tục luật định để điều chỉnh các quan hệ xã hội phát sinh trong hoạt động du lịch và bảo vệ môi trường.

2. PHƯƠNG TUỆN VÀ PHƯƠNG PHÁP

Nghiên cứu sử dụng phương pháp nghiên cứu định tính qua tổng hợp, phân tích, sử dụng các tài liệu có liên quan

3. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

3.1 Quy định của pháp luật về quản lý Nhà nước trong bảo vệ môi trường để phát triển du lịch cộng đồng

3.1.1 Quy định về quản lý nhà nước về bảo vệ môi trường.

Bảo vệ môi trường và quyền sống trong môi trường trong lành được quy định trong Hiến pháp năm 2013 và được cụ thể hoá trong Luật Bảo vệ môi trường năm 2020 với nhiều chính

sách, giải pháp đột phá, đánh dấu giai đoạn chuyển đổi mạnh mẽ trong công tác bảo vệ môi trường, hướng tới mục tiêu cao nhất cải thiện chất lượng môi trường, bảo vệ sức khỏe người dân, cân bằng sinh thái, bảo tồn đa dạng sinh học và phát triển kinh tế bền vững.

Theo quy định tại Điều 164 Luật Bảo vệ môi trường năm 2020 thì quản lý nhà nước về bảo vệ môi trường bao gồm các hoạt động sau:

1. Ban hành và tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật; tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật, hướng dẫn kỹ thuật; chiến lược, quy hoạch, kế hoạch; chương trình, đề án, dự án về bảo vệ môi trường.

2. Thẩm định, phê duyệt kết quả thẩm định báo cáo đánh giá tác động môi trường; cấp, cấp đổi, điều chỉnh, cấp lại, thu hồi giấy phép môi trường; đăng ký môi trường; cấp, cấp lại, thu hồi giấy chứng nhận về môi trường.

3. Kiểm soát nguồn ô nhiễm; quản lý chất thải, chất lượng môi trường; cải tạo và phục hồi môi trường; bảo vệ môi trường di sản thiên nhiên, bảo tồn thiên nhiên và đa dạng sinh học; phòng ngừa, ứng phó sự cố môi trường.”

Đặc biệt các quy định về bảo vệ môi trường trong lĩnh vực du lịch đã được ghi nhận cụ thể tại Điều 66 Luật Bảo vệ môi trường năm 2020:

1. Tổ chức, cá nhân quản lý, khai thác khu di tích, điểm di tích, khu du lịch, điểm du lịch, cơ sở lưu trú du lịch, địa điểm tập luyện, biểu diễn, thi đấu thể dục, thể thao, đơn vị tổ chức lễ hội phải thực hiện quy định tại khoản 2 Điều 59 của Luật này.

2. Cá nhân đến khu di tích, điểm di tích, khu du lịch, điểm du lịch, cơ sở lưu trú du lịch, địa điểm tập luyện, biểu diễn, thi đấu thể dục, thể thao, địa điểm diễn ra lễ hội phải thực hiện các nghĩa vụ” Tuân thủ quy định, quy chế giữ gìn vệ sinh, bảo vệ môi trường; Thải bỏ chất thải đúng nơi quy định; hạn chế phát sinh chất thải

nhựa; Giữ gìn vệ sinh công cộng; Không xâm hại cảnh quan môi trường và các loài sinh vật,...

3.1.2 Quy định về bảo vệ môi trường du lịch

Phát triển du lịch cộng đồng với mục tiêu xóa đói giảm nghèo dứt khoát phải theo hướng bền vững. trong du lịch cộng đồng sự lựa chọn bắt buộc là phải sử dụng có trách nhiệm các nguồn tài nguyên du lịch tự nhiên và nhân văn. Quá trình phát triển du lịch cộng đồng phải được định hướng và quản lý theo một phương châm: Kết hợp hài hoà nhu cầu của hiện tại và tương lai trên cả hai góc độ tổ chức, sản xuất du lịch và tham gia tiêu dùng du lịch, nhằm đạt tới một mục đích bảo tồn, tái tạo và phát triển được tài nguyên tự nhiên, giữ gìn và phát huy được bản sắc văn hoá dân tộc và hồn cốt linh thiêng của truyền thống [6].

Tại Điều 8 Luật Du lịch năm 2017 quy định:

1. Môi trường du lịch phải được bảo vệ, tôn tạo và phát triển theo hướng xanh, sạch, đẹp, an ninh, an toàn, lành mạnh và văn minh.

2. Bộ, cơ quan ngang Bộ, trong phạm vi nhiệm vụ, quyền hạn của mình, ban hành quy định nhằm bảo vệ, tôn tạo và phát triển môi trường du lịch.

3. Chính quyền địa phương các cấp có biện pháp bảo vệ, tôn tạo và phát triển môi trường du lịch phù hợp với thực tế của địa phương.

4. Tổ chức, cá nhân kinh doanh du lịch có trách nhiệm thu gom, xử lý các loại chất thải phát sinh trong hoạt động kinh doanh; khắc phục tác động tiêu cực do hoạt động của mình gây ra đối với môi trường; có biện pháp phòng, chống tệ nạn xã hội trong hoạt động kinh doanh của mình.

5. Khách du lịch, cộng đồng dân cư và tổ chức, cá nhân khác có trách nhiệm bảo vệ, giữ gìn cảnh quan, môi trường, bản sắc văn hóa, phong tục, tập quán của dân tộc; có thái độ ứng

xử văn minh, lịch sự nhằm nâng cao hình ảnh đất nước, con người và du lịch Việt Nam.

Đồng thời quy định cụ thể về phát triển du lịch cộng đồng tại Điều 19 Luật Du lịch năm 2017.

1. Cá nhân, hộ gia đình nơi phát triển du lịch cộng đồng được ưu đãi, khuyến khích cung cấp dịch vụ lưu trú, ăn uống; hướng dẫn khách du lịch tham quan, trải nghiệm văn hóa, nếp sống tại cộng đồng; sản xuất hàng hóa, hàng thủ công truyền thống và các dịch vụ khác phục vụ khách du lịch.

2. Ủy ban nhân dân cấp tỉnh tổ chức nghiên cứu, khảo sát, lựa chọn địa điểm có tiềm năng phát triển du lịch cộng đồng; có chính sách hỗ trợ về trang thiết bị cần thiết ban đầu và bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng phục vụ khách du lịch cho cá nhân, hộ gia đình trong cộng đồng tham gia cung cấp dịch vụ du lịch; hỗ trợ xúc tiến sản phẩm du lịch cộng đồng.

3. Ủy ban nhân dân cấp xã nơi phát triển du lịch cộng đồng tổ chức tuyên truyền, phổ biến, nâng cao nhận thức của cộng đồng; chủ trì xây dựng cam kết của cộng đồng nhằm giữ gìn bản sắc văn hóa, bảo vệ môi trường, ứng xử văn minh đối với khách du lịch.

4. Tổ chức, cá nhân khai thác, phát triển du lịch cộng đồng có trách nhiệm tôn trọng văn hóa, nếp sống và chia sẻ lợi ích từ hoạt động du lịch với cộng đồng.

3.1.3 Thực trạng hiệu quả quản lý nhà nước về bảo vệ môi trường để phát triển du lịch cộng đồng

Quyết định số 450/QĐ-TTg 13/4/2022 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chiến lược bảo vệ môi trường quốc gia đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050 đề ra nhiều giải pháp trọng tâm, trong đó nhấn mạnh, tiếp tục hoàn thiện hệ thống chính sách, pháp luật về bảo vệ môi trường phù hợp với thể chế kinh tế thị trường. Hiện nay, các văn bản pháp luật bảo vệ môi

trường ở nước ta có khá nhiều, nhưng chưa đồng bộ, thiếu thống nhất, còn chồng chéo, mâu thuẫn, nhất là giữa các Luật Bảo vệ môi trường, Luật Đất đai, Luật Khoáng sản và Luật Đa dạng sinh học. Vì vậy, cần tiếp tục hoàn thiện hệ thống pháp luật một cách đồng bộ, thống nhất. Đồng thời, đẩy nhanh việc hoàn thiện thể chế, cơ chế, chính sách, các chiến lược, quy hoạch, kế hoạch về quản lý, sử dụng tài nguyên thiên nhiên và hệ thống cơ sở dữ liệu quốc gia về tài nguyên khoáng sản, đất, nước, rừng, biển, đa dạng sinh học, ô nhiễm và suy thoái môi trường.

Ngoài ra, các văn bản pháp luật của nhà nước về du lịch được ban hành và ngày càng hoàn thiện, góp phần phát triển du lịch cộng đồng theo hướng bền vững. Trong quá trình đổi mới, mở cửa và hội nhập quốc tế, Bộ Chính trị khóa XII đã ban hành Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 16 tháng 01 năm 2017 về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn; Thủ tướng Chính phủ đã ra quyết định phê duyệt Đề án “Cơ cấu lại ngành Du lịch đáp ứng yêu cầu phát triển thành ngành kinh tế mũi nhọn”. Tuy nhiên, bên cạnh đó vẫn còn những hạn chế,...

Để du lịch cân bằng với các tiêu chuẩn kinh tế, văn hoá xã hội và môi trường; nguồn tài nguyên thiên nhiên và văn hoá được khai thác hợp lý; bảo vệ môi trường sinh thái cảnh quan; bảo tồn được môi trường văn hoá thì quá trình phát triển du lịch cộng đồng phải được định hướng và quản lý theo phương châm: “Kết hợp hài hoà nhu cầu của hiện tại và tương lai trên cả hai góc độ tổ chức, sản xuất du lịch và tham gia tiêu dùng du lịch, nhằm đạt tới một mục đích bảo tồn, tái tạo và phát triển được tài nguyên tự nhiên, giữ gìn và phát huy được bản sắc văn hoá dân tộc và hồn cốt linh thiêng của truyền thống”. Vì vậy, việc ban hành văn bản pháp luật về quản lý nhà nước về du lịch, nhất là du lịch

cộng đồng thời gian qua có ý nghĩa hết sức quan trọng, đã tạo hành lang pháp lý đảm bảo cho các hoạt động du lịch nói chung, du lịch cộng đồng nói riêng phát triển đúng mục tiêu, định hướng của Nhà nước đề ra: bảo tồn, phát huy các giá trị bản sắc văn hóa, phát huy giá trị tài nguyên du lịch và cảnh quan thiên nhiên, môi trường du lịch, nâng cao trình độ dân trí, góp phần xóa đói giảm nghèo, tạo việc làm cho người lao động, thu hút khách du lịch.

3.2 Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý Nhà nước trong bảo vệ môi trường để phát triển du lịch cộng đồng

Để phát triển du lịch cộng đồng theo hướng bền vững rất cần phải phát huy được yếu tố tích cực, hạn chế và giảm thiểu các tác động tiêu cực. Muốn vậy, cần phải có chiến lược phát triển du lịch theo hướng bền vững, chú trọng tăng cường tính văn hóa trong hoạt động du lịch; định hướng đúng đắn phát triển du lịch nói chung và du lịch cộng đồng nói riêng ở từng địa phương, từng vùng, miền [5].

3.2.1 Quản lý nhà nước về bảo vệ môi trường để phát triển du lịch cộng đồng phải phù hợp với xu hướng hội nhập quốc tế

Trong xu hướng hội nhập quốc tế, ngành du lịch muốn phát triển không thể đóng cửa biệt lập với thế giới bên ngoài, mà phải tăng cường mở cửa với thế giới, quản lý nhà nước về bảo vệ môi trường để phát triển du lịch cộng đồng cần quán triệt quan điểm hội nhập quốc tế để đảm bảo và tạo điều kiện thuận lợi cho khách du lịch quốc tế đến trải nghiệm du lịch cộng đồng ở Việt Nam nhưng vẫn bảo vệ tốt môi trường. Để đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế về du lịch, các điểm đến du lịch, trong đó có du lịch cộng đồng cần được trang bị các điều kiện cần thiết và có hướng phát triển phù hợp. Điều này đòi hỏi lực lượng lao động phải đảm bảo các kỹ năng về

chuẩn nghề quốc tế, đáp ứng theo các tiêu chuẩn hội nhập quốc tế.

3.2.2 Quản lý nhà nước về bảo vệ môi trường để phát triển du lịch cộng đồng phải hoàn thiện các quy định của pháp luật liên quan

Bảo vệ môi trường và phát triển du lịch là yêu cầu được đặt ra trong quá trình phát triển kinh tế xã hội bởi lẽ du lịch là một ngành kinh tế tổng hợp, liên ngành, do đó, khuôn khổ pháp lý của ngành du lịch có tính giao thoa với các ngành khác trên nền tảng pháp luật chung. Vì vậy, việc xây dựng, hoàn thiện các quy định pháp luật mang tính chuyên ngành phải được tiến hành đồng bộ với các quy định pháp luật liên quan, tạo ra một khuôn khổ pháp lý chung thống nhất, cho việc phát triển du lịch, trong đó có du lịch cộng đồng [2].

3.2.3 Quản lý nhà nước về bảo vệ môi trường để phát triển du lịch cộng đồng phải phù hợp với thực tiễn

Phát triển của ngành du lịch cộng đồng cần xuất phát từ thực tiễn, dựa trên cơ sở thực tiễn, thường xuyên tổng kết thực tiễn để sửa đổi, bổ sung các quy định pháp luật nhằm xây dựng một hệ thống pháp luật du lịch, bảo đảm giải quyết kịp thời những vấn đề phát sinh trong hoạt động du lịch. Với du lịch cộng đồng, sản phẩm du lịch được tạo ra từ các giá trị văn hóa, phong tục, tập quán, ẩm thực, lối sống của cộng đồng cũng như các giá trị của cảnh quan thiên nhiên. Để khai thác có hiệu quả những tiềm năng, lợi thế của du lịch cộng đồng, cần xây dựng, ban hành bộ tiêu chí về môi trường văn hóa tại các điểm du lịch cộng đồng, đặc biệt là xây dựng, ban hành các văn bản pháp luật liên quan đến quản lý đối với các hoạt động khai thác các sản phẩm du lịch văn hóa và du lịch tự nhiên của địa phương [3].

3.2.4 Tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật về bảo vệ môi trường để phát triển du lịch cộng đồng

Các cơ quan quản lý, cơ quan chuyên môn cần thường xuyên tổ chức tuyên truyền, phổ biến pháp luật các quy định của pháp luật về bảo vệ môi trường, du lịch đảm bảo rộng rãi và hiệu quả; từng bước nâng cao chất lượng công tác tham mưu trong việc tổ chức thực hiện pháp luật về du lịch nói chung và du lịch cộng đồng nói riêng. Các nội dung tuyên truyền, phổ biến cần đa dạng và phong phú như: bảo vệ quyền lợi của khách du lịch, bảo vệ và tôn tạo tài nguyên du lịch, quy hoạch du lịch, công nhận và tổ chức quản lý khu, tuyến, điểm du lịch; các quy định về bảo đảm an ninh, an toàn cho khách du lịch,...

4. KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ

Với nhiều địa phương có điểm du lịch cộng đồng, lao động được thu hút từ cộng đồng cần được đào tạo liên tục qua nhiều hình thức, cử đi đào tạo, đào tạo tại chỗ để có được kỹ năng nghề đáp ứng yêu cầu phát triển; chú trọng việc khai thác, đa dạng hóa, nâng cao chất lượng sản phẩm du lịch của địa phương. Đồng thời cần quán triệt quan điểm phát triển du lịch, mở rộng

hội nhập quốc tế về du lịch gắn với nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc. Để phát triển du lịch cộng đồng bền vững, đòi hỏi phải đẩy mạnh các hoạt động bảo vệ môi trường, ngành du lịch cần xây dựng năng lực quản lý môi trường từ Trung ương đến địa phương; hoàn thiện chương trình, kế hoạch hành động trước mắt và lâu dài về bảo vệ môi trường của ngành, đặc biệt là công tác đầu tư; có những biện pháp tác động đến hành vi của các chủ thể tham gia vào hoạt động du lịch, bao gồm cả cơ sở kinh doanh du lịch, khách du lịch và cộng đồng; đẩy mạnh phối hợp với ngành liên quan để kiểm soát các tác động từ hoạt động du lịch. Thường xuyên tổ chức các lớp tập huấn nghiệp vụ du lịch gắn với tuyên truyền công tác bảo vệ môi trường nhằm tạo sự chuyển biến và nâng cao nhận thức, ý thức chấp hành pháp luật bảo vệ môi trường, trách nhiệm xã hội của người dân, doanh nghiệp trong việc gìn giữ và bảo vệ môi trường, phát triển du lịch bền vững. Phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan chuyên môn nhằm phát hiện, ngăn chặn, xử lý kịp thời những hành vi gây ô nhiễm môi trường trong kinh doanh dịch vụ du lịch.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1] Phạm Hồng Long (2021). Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về phát triển du lịch cộng đồng tại Việt Nam. *Tap chí Travalmag*, số ra ngày 01/01/2021, Hà Nội.
 [2] Trần Trung Đức (2022). *Quản lý nhà nước bằng pháp luật về phát triển du lịch cộng đồng, từ thực tiễn tỉnh Nghệ An*. (Luận văn thạc sĩ).

[3] Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2017). Luật Du lịch.
 [4] Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2020). Luật bảo vệ môi trường.
 [5] <https://tapchitaichinh.vn/nang-cao-hieu-qua-quan-ly-nha-nuoc-ve-bao-ve-moi-truong.html>. Truy cập ngày 10/12/2023.
 [6] <https://vietnamtourism.gov.vn/post/29392>, Truy cập ngày 10/12/2023.